

צדקה בממון

פרק א חסד נעורים

סוכריות לילדים

על אהבת החסד, שניכרה כבר בימי נעוריו, סיפר אבינו לידידו הרה"ח ר' חיים ולצר מקריית ויז'ניץ בבני ברק:

בהיותי בן תשע פרצה מלחמת העולם השנייה. לא זכיתי להיות ילד. מהר מאוד הפכתי למבוגר.

אבי ואמי חלו בטיפוס, ועל ביתנו ירדה עניות נוראה, חרפת רעב ממש. כאשר נסגר בית הספר המקומי, עבדתי כשוליה של סנדלר. תמורת עבודתי קיבלתי חינם זוג נעליים לחורף וזוג נוסף לקיץ.

כמו כן העניקו לי הלקוחות 'טיפים', שאותם השליכו לתוך קופסת פח שניצבה לצדי. במטבעות אלו קניתי סוכריות לילדי הכפר. הכל ידעו שמדי ליל שישי שמואל יהודליה מחלק סוכריות. הרגעים שבהם זכיתי להנות אחרים היו נחמתי בעוניי. זה היה מקור חיותי!

באותן שנות עוני נורא ורעב משווע, בימים שבהם כל פיסת לחם הייתה יקרת ערך, הצליח לגלות אפשרויות לחסד ולהטבה. בל נשכח שהיה אז ילד,

ר' שמואל בצעירותו

וילדים מטבעם רואים את העולם במבט אנוכי. הם חושבים על עצמם וערים פחות לרגשות זולתם, אך הוא עצמו אמר שמעולם לא היה ילד!

תפוחי אדמה לחג הפסח

באחד מערבי חג הפסח סיפר אבינו את שעבר עליו בילדותו בעיירה פאשקאן שברומניה:

החורף בשלהי שנת תש"ב היה קשה: השלג נערם לגבהים, הדרכים נחסמו בהררי שלג, והעגלונים העדיפו להתחמם בבתיהם מלהשתרך בדרכי כפור.

בהתקרב חג הפסח החלו היהודים להתכונן לחג הקרב ובא. דאגה מילאה את לב כולם - מניין ישיגו תפוחי אדמה, המאכל העיקרי בימי החג? בעלי העגלה הודיעו מפורשות כי אינם מעוניינים להיתקע בדרכים מלאות הבוץ, מאחר שהשלגים המפשירים מגירים נחלי מים, המקשים מאוד על הנסיעה.

הייתי אז ילד בן אחת עשרה והצטרפתי לדאגת המבוגרים. ריחמתי על אחי היהודים, שיחפצו לטעום דבר-מה בימי החג ולא יהיה בידם. הוגעתי את מוחי עד שמצאתי פתרון - אתחייב למסור לעגלון רווח הגון לאחר מכירת תפוחי האדמה.

ניגשתי לאחד העגלונים וביקשתי ממנו שיוביל אותי תמורת סכום כסף גדול למקום שבו גדלים תפוחי אדמה.

ר' שמואל בצעירותו

העגלון סירב. הרעיון להתנהל בדרכים מלאות הבוץ לא משך אותו כלל.

ניגשתי לעגלון אחר וקיבלתי תשובה דומה, אך לא התייאשתי.

בסופו של דבר מצאתי עגלון שהתרצה לנסוע עמי. אמנם הדרך הייתה ארוכה וקשה, אך הגענו ליעד. אספתי את תפוחי האדמה, שילמתי תמורתם, והעגלה יצאה לפאשקאן.

תפוחי האדמה היו מעורבים בחול ובאדמת בוץ, ובעל העגלה התקשה

להתקדם עם המטען הכבד. חשבתי על העבודה הרבה שממתינה לי - לשטוף ולנקות את תפוחי האדמה הרבים שהבאתי לכל אנשי העיירה...

נסענו באטיות והתקרבונו לשפת הנהר.

"אבוי, הגשר נפל!" קרא העגלון. הוא חכך בדעתו מה לעשות. איך יחצה את הנהר? לבסוף החליט שמכיוון שמי הנהר אינם עמוקים, אין זו סכנה לעבור בהם עם העגלה ונכנס פנימה.

באותו רגע התגלתה לי סייעתא דשמיא מופלאה. יצאנו מן הנהר, והנה תפוחי האדמה רחוצים ונקיים מבוץ! מכאן ואילך עשינו את הדרך במהירות. העגלה הייתה קלה יותר, והגענו אל העיירה עם האוצר היקר.

ותהום כל העיירה... "שמואל יהודליה הביא תפוחי אדמה!" שחו תושבי העיירה בהתפעלות ובאושר. בתוך שעות אחדות נמכרה כל הסחורה.